

Utbildningsinspektion i Asbyskolan, Hestraskolan och Rydsnässkolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–4

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Ydre kommun och besökt Rydsnässkolan den 17 januari samt Asbyskolan och Hestraskolan den 22 till och med den 23 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapporering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I skolorna intervjuades ett urval av elever, föräldrar och personal samt skolornas rektor. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser samt i förskoleklass. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för bedömningen.

Beskrivning av skolorna/rektorsområdet/verksamheterna

Rydsnässkolan	Antal elever
Förskoleklass	2
Grundskola	32

Asbyskolan	Antal elever
Förskoleklass	13
Grundskola	37

Hestraskolan	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola	41

Källa: Skolornas egna uppgifter

Utbildningen i Ydre kommun omfattar tre grundskolor belägna i Rydsnäs, Asby och Hestra samt Ydreskolan i Österbymo. Denna rapport avser de tre grundskolorna i kommunens ytterområden. Skolorna omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–4. Samtliga tre skolor finns i kommunens ytterområden vackert belägna med närhet till sjö och skog.

Undervisningen i alla tre skolorna är organiserad i årskurs 1–2 samt 3–4. Förskoleklassen samarbetar och är integrerad i förskolans verksamhet samt i årskurs 1–2.

I rektorsområdet finns en rektor på 100 procent samt en biträdande rektor på 25 procent. Till stöd för rektor finns en så kallad samordnare vid varje skola med en timmes nedsättning i tjänsten för detta uppdrag.

Helhetsbedömning

Rektorsrådets tre skolor i ytterområdet utgörs av väl fungerande skolor med kompetent och engagerad personal som ger goda möjligheter till lärande. Undervisningen präglas av en helhetssyn och ämnesövergripande arbete där eleverna så långt det är möjligt deltar i planering av undervisningen samt ges ett reellt inflytande över utbildningens utformning. Skolorna präglas av närhet och småskalighet där den lilla skolan utgör en stor del av elevernas upplevelse av trygghet och trivsel. Värdegrundsfrågorna är prioriterade vilket återspeglas i att ansvar, god stämning och ett positivt förhållningssätt kännetecknar skolorna och deras arbete. Inspektionen visar att eleverna i förskoleklasserna får goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Inspektörerna har tagit del av väl planerad och genomförd undervisning som stimulerar elevernas utveckling och lärande.

Uppföljning sker genom lärares sammanställning av resultat, i huvudsak i ämnena svenska, matematik och engelska. Uppföljning på skolnivå av måluppfyllelsen saknas. Detta innebär att skolorna har ett begränsat underlag att följa upp och utvärdera skolornas samlade kunskapsresultat samt resultaten av skolornas arbete med normer och värden. Då skolorna saknar system för systematisk uppföljning och utvärdering av verksamheterna, saknas därmed en samlad bild över skolornas måluppfyllelse. Därmed saknas också möjligheter att utvärdera skolornas utveckling. Uppföljning och utvärdering av verksamheternas olika delar måste därför utvecklas och utgöra betydelsefulla inslag i skolornas kvalitetsarbete. Även kvaliteten i de

insatta stödåtgärderna måste säkras genom uppföljning och utvärdering. Rektorn måste här ta ett större ansvar för att se till att uppföljning och utvärdering av skolornas resultat sker som grund för ställningstaganden som främjar skolornas utveckling.

Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolan bedriver ett effektivt kvalitetsarbete. Rektorn har i allt för stor utsträckning överlämnat ansvaret för undervisningens innehåll och kvalitet och vilka resultat undervisningen leder till, det vill säga skolornas kvalitetsarbete, till lärarna som är de som idag står som garant för det kvalitetsarbete som bedrivs på skolorna. Det finns idag brister i skolans ledning. Som ett led i skolans kvalitetsarbete bör rektorn ta ett större ansvar för skolornas pedagogiska ledning för att skapa förutsättningar för en ökad samsyn och samarbete kring skolans uppdrag vad gäller kunskap och lärande. I alltför hög utsträckning är undervisningens mål, genomförande och resultat den enskilde lärarens angelägenhet på skolorna. Likvärdigheten i utbildningen riskeras då kvaliteten i verksamheten tenderar att vara alltför beroende av den enskilde läraren.

Ett mer reflekterande analysarbete över undervisningens kvalitet måste sättas i fokus i skolornas kvalitetsarbete för att med detta som grund bland annat styra resurser till de områden där de bäst behövs. Detta måste i skolornas kvalitetsredovisning tydliggöras så att redovisningen mer aktivt kan användas och vara det instrument i den dagliga verksamhetsutvecklingen som det är tänkt.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Rydsnässkolans och Asbyskolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Undervisning i svenska som andraspråk i Hestraskolan anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).
- Skolorna saknar en aktuell arbetsplan (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).
- Skolornas kvalitetsarbete har brister i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (avsnitt 1 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmen, Lpo 94 samt 1 § och 3–4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolornas arbete med att följa upp resultaten i alla ämnen bör förbättras.
- Rydsnässkolans och Asbyskolans arbete med de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras till innehåll och kvalitet.
- Skolornas arbete bör i högre utsträckning ta sin utgångspunkt i mål att sträva mot.
- Rektorn bör ta ett större ansvar för skolans pedagogiska ledning.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar: Varje enskild lärare gör sammanställningar över den enskilde elevens kunskapsresultat utifrån så kallade kravnivåer som utarbetats gemensamt i rektorsområdet. Detta sker företrädesvis i ämnena svenska, matematik och engelska. En sammanställning utöver de som finns för varje enskild elev saknas. I skolornas övriga ämnen finns ingen sammanställning och samlad bild över skolornas kunskapsresultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Med hänvisning till det som redovisas nedan bedömer inspektörerna att uppföljning och kommunikation av resultat sammantaget är av mindre god kvalitet. I Hestraskolan har inspektörerna tagit del av huvudsakligen goda exempel på individuella utvecklingsplaner. Särskilt vill inspektörerna lyfta fram såväl till utformning som till innehåll de planer som upprättats i skolans årskurs 4.

Uppföljning av resultaten i alla ämnen

Resultatuppföljning i skolorna sker genom enskild lärares uppföljning av elevernas resultat i den egna undervisningsgruppen, med fokus på ämnena svenska, matematik och engelska. Någon utvärdering av undervisningen utifrån de resultat man når som underlag för revidering av undervisningens innehåll sker inte. Återkoppling av resultat för utvärdering och diskussion kring undervisningens påverkan på dessa resultat samt övriga resultat har inte skett. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med att följa upp resultaten i alla ämnen bör förbättras så att undervisningsmål och metoder kan prövas och utvecklas.

Individuell utvecklingsplan

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

I de individuella utvecklingsplaner inspektörerna tagit del av framkommer att planernas kvalitet varierar på skolorna. När det gäller de individuella utvecklingsplanerna från Rydsnässkolan och Asbyskolan som inspektörerna tagit del av finns det exempel där planerna inte i tillräcklig utsträckning är kopplade till de nationella målen. Det finns också exempel i den framåtsyftande delen, den egentliga utvecklingsplanen, det som eleven ska bli bättre på är formulerat som "bli bättre på att skriva snyggt". Den insats som skolan bedömer behövs är att eleven ska "träna både hemma och i skolan". De mål som formulerats för eleven är så vida att de är svåra att utvärdera vilket också får som konsekvens att det är svårt att se vilka insatser som krävs för att eleven ska nå de uppsatta målen. Inspektörerna bedömer att Rydsnässkolans samt Asbyskolans arbete med de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras avseende innehåll och kvalitet samt i större utsträckning ta sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,

Bedömning av området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: De i rektorsområdet gemensamt framtagna kravnivåerna för respektive ämne utgör utgångspunkt för lärarnas undervisning och mål att uppnå i alla ämnen är kända av eleverna. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete inom området är av god kvalitet.

1.4 Genomförande av utbildningen**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans undervisning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna har i skolorna tagit del av undervisning som genom såväl organisation som arbetssätt ger utrymme för eleverna att pröva olika sätt att arbeta och uttrycka sig på. Eleverna får även möjlighet att utveckla sin förmåga till inflytande över sitt eget lärande genom att exempelvis utifrån eget intresse påverka planeringen och innehållet i undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete i förskoleklassen samt årskurs 1–4 inom området är av god kvalitet med undantag av inriktningen för undervisningen.

Läroplan/kursplaner anger inriktningen för undervisningen

Enligt läroplanen ska mål att sträva mot ange inriktningen på skolans arbete och därmed också ange en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Dessa mål ska redan från de första skolåren utgöra grunden för undervisningens inriktning och underlag för planeringen.

Av intervjuer med såväl lärare som rektorn framkommer att diskussioner om skolans uppdrag som handlar om kunskap och lärande utifrån mål att sträva mot saknas såväl inom som mellan skolorna. I den mån undervisningen tar sin utgångspunkt i mål att sträva mot är det enligt inspektörernas bedömning högst beroende av ämne eller den lärare eleven har. Vidare uppfattade inspektörerna en osäkerhet hos lärarna kring läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Enligt läroplanen ska mål att sträva mot ange inriktningen på skolans arbete och utformas så att de ska visa vilka kunskaper som skolan ska sträva efter att alla elever utvecklar och alltså inte så kallade "svåra" mål avsedda för vissa elever. Huruvida och i vilken mån lärarens undervisning tar sin utgångspunkt i mål att sträva mot eller inte uppfattade inspektörerna skedde mer eller mindre omedvetet. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete i högre utsträckning, utifrån en gemensam diskussion om kunskap och lärande, bör ta sin utgångspunkt i mål att sträva mot.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolornas arbete i förskoleklassen samt årskurs 1–4 inom området är av god kvalitet med undantag av skolornas arbete med åtgärdsprogram. I Hestriskolan har dock inspektörerna tagit del av åtgärdsprogram av god kvalitet.

Åtgärdsprogram

Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektor se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammen ska vara ett redskap och hjälpmedel för sko-

lans personal att planera och utveckla den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I de åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av i Rydsnässkolan och Asbyskolan är de uppsatta målen och beskrivna åtgärderna till sin utformning mycket stora och övergripande. Inspektörerna har tagit del av åtgärdsprogram där som mål för eleven exempelvis anges att "motivera eleven till att vilja läsa". Den av skolan insatta åtgärden är att läraren ska "se till att det inte blir för svårt" och att eleven ska "våga läsa mera". Då åtgärdsprogrammen inte innehåller konkreta mål och åtgärder leder detta till svårigheter när det gäller att utvärdera vilka kunskaper samt mål eleven utvecklat och uppnått. I den beskrivning av den uppföljning som gjorts framgår inte heller tydligt vilka delmål eleven har uppnått och därmed saknas utgångspunkt för nya målsättningar. Inspektörerna bedömer att skolans åtgärdsprogram inte uppfyller författningarnas krav vilket måste åtgärdas.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Skolornas arbete avseende normer och värden i studiemiljö och samvaro fungerar väl i förhållande till det som granskats inom bedömningsområdet.

Likabehandling

Barn- och elevskyddslagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter

oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan för varje verksamhet i kommunen. I planen ska de åtgärder som verksamheten planerar att påbörja eller genomföra konkret beskrivas. Planen ska vara anpassad till den egna verksamheten och årligen följas upp och utvärderas. Det är därför nödvändigt att varje verksamhet utformar planen utifrån sina behov så att den ska kunna fungera på ett ändamålsenligt sätt.

I Ydre kommun finns en likabehandlingsplan som är gemensam för alla skolor i kommunen. Planen är allmänt formulerad och det är otydligt vilken verksamhet som planen avser. En specifik redovisning, utifrån en aktuell kartläggning av de enskilda verksamheternas behov, som utgångspunkt för de förebyggande insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året saknas. Kännedom om likabehandlingsplanen brister också bland elever och personal och elever har inte heller varit delaktiga vid planens upprättande. En samlad bedömning av kommunens upprättade likabehandlingsplan görs i kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Skolorna ger i flertalet avseenden tillgång till utbildning med god kvalitet. Följande brist föreligger dock i Hestraskolan.

Svenska som andraspråk

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas om det finns elever som behöver sådan undervisning. Svenska som andraspråk är ett eget ämne och undervisningen ska planeras, utvärderas och betygsättas utifrån detta ämnets kursplan. Ej heller ska ämnet användas som en stödåtgärd. Rektorn ska besluta om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev.

I samband med inspektionsbesöket framkommer att de elever som anses få undervisning i svenska som andraspråk i Hestraskolan, även deltar i undervisningen i svenska. Svenska som andraspråk ges endast som stöd i ämnet svenska. Inspektörerna uppfattar att det råder en oklarhet kring vem som fattat beslut huruvida eleven ska få undervisning i svenska som andraspråk eller i svenska samt utifrån vilken kursplan eleven får sin utbildning. Enligt bestämmelserna ska rektorn besluta om en elev ska undervisas i svenska eller i svenska som andraspråk. Detta beslut kan inte överlåtas vare sig till elev, vårdnadshavare eller lärare. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk inte anordnas i enlighet med författningarna vilket är en brist som måste åtgärdas.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att området överensstämmer med bedömningspunkterna och att personalens utbildning och möjligheter till kompetensutveckling är av god kvalitet.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten utvecklas i riktning mot de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Inspektörerna bedömer att området är av mindre godtagbar kvalitet vilket behandlas nedan.

Rektor som pedagogisk ledare samt rektorns ansvar för uppföljning av skolans resultat

Enligt skollag ska rektor hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Skolornas rektor har under en längre tid varit rektor i rektorsområdet. Sedan ett par år tillbaka finns också en biträdande rektor som enligt rektorn ansvarar för IT- frågor i kommunen. Rektorn beskriver sitt uppdrag som viktigt men också omöjligt. Rektorn uttrycker en önskan om att i större utsträckning fungera som mer förmedlande och inspirerande i sitt pedagogisk ledarskap, men att det sällan finns utrymme för detta i uppdraget som ensam rektor för ett rektorsområde med fyra grundskolor. Detta har fått till följd att rektorn i mångt och mycket lagt över ansvaret för skolornas utveckling till lärarna, ”de professionella”. Denna uppgift bekräftas av intervjuade lärare som menar att det är de själva som driver skolornas pedagogiska utveckling. Rektorsområdet saknar tillfällen för pedagogiska diskussioner där rektorns pedagogiska ledarskap kan komma till uttryck och få genomslag och där en gemensam pedagogisk samsyn kan utvecklas. I skolorna finns målinriktade, engagerade och kunniga lärare som driver den pedagogiska processen, men dessa kan inte ersätta rektorn som pedagogisk ledare.

Det är rektorns ansvar att se till att uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt och systematiskt så att de nationellt fastställda målen nås. De resultat rektorn efterfrågar begränsas till resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 och 9. I de lägre åldrarna efterfrågar inte rektorn, enligt uppgifter från såväl rektor som lärare på skolorna, några resultat avseende varken kunskapsresultat eller resultat från skolans arbete med normer och värden. De årliga utvärderingar som görs i varje arbetslag och i viss mån av varje enskild lärare, samlas in men någon sammanställning,

utvärdering och analys av materialet som grund för skolornas utveckling görs inte. Ej heller sker någon dokumenterad utvärdering av insatta åtgärder avseende det särskilda stödet. Rektorn uttrycker att han litar på de professionella och efterfrågar därmed inte någon utvärdering. Därmed saknas förutsättningar för att främja skolornas och rektorsområdets pedagogiska samsyn och pedagogiska utveckling. Utifrån ovanstående beskrivningar bedömer inspektörerna att rektorns pedagogiska ledarskap bör utvecklas.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
x			

Motivering: Med hänvisning till vad som nedan redovisas bedömer inspektörerna att området Kvalitetsarbete där såväl kvalitetsarbete som kvalitetsredovisning ingår är av mindre god kvalitet.

Systematiskt kvalitetsarbete

I läroplanen slås fast att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig ansvarsfördelning, synliga beslutsvägar och en effektiv uppföljning av de resultat som uppnåts. Kvalitetsarbete innebär att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot nationella mål, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse, att analysera dessa resultat för att utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder samt utvärdera insatta åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid.

Som tidigare beskrivits sker uppföljningar av resultat på individnivå och delvis på gruppnivå. De resultat huvudmannen efterfrågar är måluppfyllelsen i de nationella ämnesproven i årskurs 5 och 9 i svenska, matematik och engelska, vilket innebär att uppföljning och utvärdering i fler ämnen samt resultat från de lägre åldrarna saknas. En samlad bild av måluppfyllelsen saknas därmed. Av de av rektorn initierade utvärderingarna (se avsnitt 3.3 Rektors ansvar) sker ingen sammanställning, utvärdering och analys till grund för skolans och rektorsområdets utveckling och pedago-

giska arbete. Personal uttrycker i samband med intervjuer att syftet med utvärderingarna mer är för lärarnas egna individuella reflektioner och eventuella utveckling. I vilken mån rektorn tar del av utvärderingarna känner lärarna dock inte till. Lärarna ser dessa utvärderingar som mycket värdefulla som en del av den pedagogiska diskussion som förs företräddelsevis i skolornas arbetslag. Utvärderingarna och de diskussioner de ger upphov till genererar, menar personal, att ämnet och undervisningen utvecklas. Inspektörerna bedömer att skolornas personal i varje ämne bedriver ett gott kvalitetsarbete. Som exempel kan nämnas att speciallärarna i hela rektorsområdet träffas kontinuerligt på eget initiativ för att i huvudsak diskutera aktuella behov och utbyta erfarenheter. En övergripande diskussion och reflektion om de resultat de insatta stödåtgärderna leder till sker dock inte. Systematiska uppföljningar och utvärderingar på skol- och rektorsområdesnivå som leder till förbättringar och en gemensam pedagogisk utveckling och samsyn saknas likaså. Rektorn uppger i samband med intervju att det inte ingår i rektorns arbetsuppgifter att vara ansvarig för skolornas kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning då detta ligger inom förvaltningschefens ansvarsområde.

För skolorna saknas system för systematisk uppföljning och utvärdering av verksamheterna. Därmed saknas en samlad bild av skolornas måluppfyllelse. Då både uppföljningssystem och rutiner saknas, saknas också möjligheter att utvärdera skolornas utveckling. Inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas.

Kvalitetsredovisning

I grundskoleförordningen anges att det för genomförandet av utbildningen ska finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Arbetsplanen ska kontinuerligt följas upp och utvärderas. Skolorna saknar en utarbetad arbetsplan och skolornas kvalitetsredovisning saknar därmed en koppling till skolornas mål angivna i en arbetsplan. Detta är inte förenligt med författningarnas krav.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla beskrivningar av verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten, bedömningar av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligats samt en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt förordningen ska kvalitetsredovisningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna har tagit del av kvalitetsredovisningen för 2006 för Ydreskolan som också är en kvalitetsredovisning gemensam för rektorsområdets alla skolor och verksamheter. Kvalitetsredovisningen utgörs till större delen av sammanställningar av resultaten från de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5 och 9 samt en jämförelse av betygsresultat över tid i årskurs 9. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte motsvarar förordningens krav. Beskrivning av såväl verksamhetens förutsättningar som arbetet i verksamheten beskrivs knapphändigt. Analyser på skolnivå, som exempelvis en analys av måluppfyllelse i relation till undervisningens kvalitet, samt åtgärder för utveckling saknas helt.

En kvalitetsredovisning som omfattar flera skolor och verksamheter bör tydligt redovisa varje verksamhet och skola för sig. Vidare framgår av intervjuerna på skolorna att varken elever, föräldrar eller personal varit delaktiga i upprättandet av kvalitetsredovisningen på sätt som bestämmelserna förutsätter. Sammantaget bedömer inspektörerna att kvalitetsredovisningen inte uppfyller författningarnas krav vilket måste åtgärdas.

Datum

2008-05-30

Ort

Linköping

Sara Westlund

Kerstin Levin